

ofte bør komme i Betragtning, at der ligger et væsentligt Moment deri; jeg troer, som sagt, at det er væsentligt at bruge det som Maalestok, og naar jeg f. Ex. tænker mig, at der var en Fæstegaard — det er jo et af de Forhold, som den ærede Forslagsstiller gaar ind paa — som havde en Ublod af 40 Tdr. Land daarlig Hebe, saa vilde man aldeles kunne frigjøre de egentlige Fæstejorder for Fæsteforpligtelsen, føre den over paa denne Hebelod, og gjøre sig lystig med hele den øvrige Deel af Gaarden; ogsaa i den Henseende er der altsaa Betænkelse. Ved Udøvelsen af Ministeriets Bevillingsmyndighed er der taget meget væsentligt Hensyn til ikke at gaae dybere med Udskiftningen, end at Fæsteforpligtelsen vedbliver at hvile paa Hovedparcellen; men naar man tænker sig en Gaard som den nævnte, kunde det, der var Hovedparcellen, det, der skulde repræsentere Gaarden, maassée kun have en Værdi af et Par Rigsdaler pr. Td. Land, hvorimod alt det Øvrige kunde bruges fuldkommen frit; det er en Side, som jeg ogsaa mener forjener en alvorlig Opmærksomhed. — Naar man vil gaae videre i Udskiftningsfriheden, troer jeg ogsaa, der er Anledning til at tage under nøiere Overveelse, om man ikke ligeledes burde gaae noget videre med Hensyn til Sammenlægningen. Man veed jo meget godt, at der i den Henseende er visse Regler, som Administrationen følger, som følges af den ene Minister efter den anden, og som have faaet en saadan Fasthed, at alle Vedkommende stole paa dem. At gjøre disse Regler til Lov; vilde egentlig blot fritage Administrationen for en heel Deel Bevillingsager; videre Betydning har det ikke, og det Samme gjælder, naar den ærede Forslagsstiller's Bestemmelse med Hensyn til 2 Tdr. Hartkorn blev gjort til Lov; — det vilde ogsaa fritage os for en heel Deel Bevillingsager, uden forøvrigt at have nogen væsentlig Betydning. Med de 40 Tdr. Land geometrisk Maal er Sagen derimod en anden. Naar der er Tale om Sammenlægning, viser der sig stedse en vis Utilbøjelighed, men jeg vil haabe, at den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning), der har saa god Indsigt i disse Ting, vil virke Sit til at fjerne sige Jordbomme, og at han vil ved-

kjende sig den Grundsætning, at naar man i det Hele vil have Frihed i Omsætningen, i Bevægelsen, maa den ogsaa gjøres gjældende i disse Forhold, med Hensyn til Jorden, samt at der i Virkeligheden paa ingen Maade er Fare paafærde, da det yderst sjældent vil være Tilfældet, at Jorden vil vinde i Værdi ved Sammenlægning. Skulde dette imidlertid dog være Tilfældet, da har det jo ogsaa sin Betydning for Nationalformuen.

Reergaard: Naar der af den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 5te Valgkreds (R. Jensen) er ytret, at det foreliggende Lovforslag havde til Hensigt at udvide Retten til at udskifte, da er dette ganske vist Tilfældet, men naar han har sagt, at efter Lovforslaget vilde Friheden blive indskrænket istedetfor udvidet, saa troer jeg, det er en feil Opfattelse. Den ærede Rigsdagsmand sagde nemlig: Der staaer, at Hovedparcellen skal være 40 Tønder Land geometrisk Maal Ager og Eng; men det er ikke den ærede Forslagsstiller's Mening; thi der staaer, at den skal være enten 2 Tønder Hartkorn eller 40 Tønder Land, og hvis altsaa de 40 Tønder Land skulde være mere end 2 Tønder Hartkorn, kan man jo gaae ned der til. Der er af flere ærede Talere gjort Indvendinger imod, at man gif ned til disse 40 Tønder Land og ikke fastholdt de 2 Tønder Hartkorn, da man derved udsatte sig for, at det meget ofte kunde være Tilfældet, at Hovedparcellen fik en saa ringe Værdi, at der hverken kunde holdes Heste eller Kreatur paa den. Deri er jeg fuldkommen enig, men paa den anden Side kan man ogsaa tænke sig, at 40 Tønder Land geometrisk Maal kunne være af en saadan Bestaafenhed, at der meget godt kan holdes Heste derpaa, uden at de derfor havde 2 Tønder Hartkorn, og jeg vil derfor tillade mig at henstille, om man ikke kunde gaae en Middelvei og sige, at en Hovedparcell enten skulde have 2 Tønder Hartkorn eller 40 Tønder Land geometrisk Maal; naar disse mindst vare matriculerede for 1 Tønde Hartkorn. Jeg troer, at man derved fra begge Sider kunde komme hinanden imøde. Den ærede Forslagsstiller ytrede, at naar Hederne skulde opdyrkes, skete det stedse ved mindre Parceller, og at det